

Azerbejdżan dzieli gaz z Szah-Deniz II

Aleksandra Jarosiewicz, Azerbejdżan dzieli gaz z Szah-Deniz II

19 września międzynarodowe konsorcjum eksploatujące azerskie złoża Szah-Deniz podpisało kontrakty na dostawy 10 mld m³ gazu rocznie z drugiej fazy zagospodarowania tego złoża. Kontrakty zawarto na 25 lat z dziewięcioma europejskimi spółkami: Axpo, Bulgargaz, DEPA, Enel, E.ON, Gas Natural Aprovechamientos, GDF Suez, Hera oraz Shell. Nie wszystkie firmy ujawniły ilość zakontraktowanego gazu. Z oświadczenia azerbejdżańskiego państwowego koncernu SOCAR (który odgrywa najważniejszą rolę w konsorcjum) wynika, że 8 mld m³ gazu ma trafić do Włoch (i stąd do Europy Zachodniej), 1 mld m³ do Grecji oraz 1 mld m³ do Bułgarii. Dostawy mają się rozpocząć w roku 2019.

Zawarcie kontraktów jest niezbędnym warunkiem dla podjęcia decyzji w sprawie rozpoczęcia prac nad drugą fazą zagospodarowania złoża Szah-Deniz (ma zapaść do końca br.), będącego bazą surowcową dla promowanej przez UE koncepcji Południowego Korytarza Gazowego. Dostawy realizowane będą projektowanym gazociągiem transadriatyckim, który w czerwcu br. został wybrany jako szlak eksportu azerbejdżańskiego gazu na rynek europejski.

Komentarz

- Skierowanie większości gazu na rynek włoski potwierdza, że wbrew pierwotnym planom Komisji Europejskiej gaz z Szah-Deniz nie trafi do Europy Środkowej i jedynie Grecja oraz Bułgaria (uzależnione od importu z Rosji) mają szanse na realną dywersyfikację szlaków oraz dostawców (niewykluczone, że część gazu z Szah-Deniz trafi na Bałkany Zachodnie po powstaniu gazociągu jońskiego). Świadczy to o niechęci Azerbejdżanu do wchodzenia w konfrontację z Rosją zainteresowaną ekspansją gazową m.in. w Europie Środkowej i na Bałkanach.
- Z perspektywy koncernów dostawy gazu z Azerbejdżanu są elementem dywersyfikacji ich *portfolio* gazowego, czego przykładem jest niemiecki E.ON, który podpisał kontrakt na dostawy 40 mld m³ gazu w ciągu 25 lat. Długofalowa strategia zakłada zmniejszenie zależności od dostaw gazu od Gazpromu (obecna umowa na dostawy rosyjskiego gazu wygasa w roku 2036). E.ON rozwija również produkcję biogazu oraz import LNG do Europy, np. w czerwcu 2013 podpisał z kanadyjską firmą Pieridae Energy kontrakt na zakup 6,5 mld m³ rocznie przez 20 lat od roku 2020.

- W wymiarze regionalnym dostawy azerbejdżańskiego gazu do Włoch zwiększą ich rolę na rynku gazu UE i spowodują, że w coraz większym stopniu będą one odgrywać rolę południowego hubu gazowego w UE. Jednocześnie wybór Włoch wskazuje, że Azerbejdżan liczy, iż poprzez już zintegrowany rynek gazu w Europie jego surowiec będzie trafiał także do państw zachodnioeuropejskich – świadczą o tym m.in. kontrakty ze szwajcarskim Axpo oraz francuskim GdF. Duża liczba kontraktów oznacza także, że Azerbejdżan stara się dywersyfikować odbiorców surowca.
- Poprzez zawarcie kontraktów na trzy tygodnie przed wyborami prezydenckimi (9 października) Azerbejdżan potwierdza wolę zacieśniania strategicznej współpracy gospodarczej z Europą. Baku nerwowo reaguje natomiast na zachodnie naciski w kwestiach wewnętrznych (zwłaszcza demokratyzacji), czego wyrazem było odwołanie na prośbę Azerbejdżanu wizyty przedstawiciela Departamentu Stanu USA Thomasa Meli, mającego monitorować sytuację przedwyborczą w Azerbejdżanie. W tym kontekście podpisanie kontraktów przypomina o pożądanym przez Baku polach współpracy z Europą i w założeniu osłabić ma krytykę wyborów ze strony Zachodu.